

Hei,
Sibelius-Akatemia
jätti oikeisen kirjelmän
tänään 4.5. tavoitesopimus-
neuvotteluissa. Jörn K

Sibelius-Akatemian ja Opetusministeriön välinen tulossopimusneuvottelu 4.5.2007

Tekijänoikeus

Vuoden 2006 alussa voimaantullut tekijänoikeuslaki ei tuonut parannusta digitaalisten aineistojen käyttöön liittyvässä ongelmassa. Tekijänoikeusjärjestelmä on muodostunut yhä suuremmaksi esteeksi opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi. Tämä koskee kaikkia opetusaloja, mutta kärjistyy erityisesti musiikin kohdalla, koska musiikkiteoksiin liittyy poikkeuksellisen suuri määrä oikeudenhaltijoita ja myös merkittäviä kaupallisia intressejä.

Opetusta ja tutkimusta koskevan sopimuslissenssijärjestelmän piti tulla voimaan vuoden 2007 alussa. Sopimuslissensioinnin myötä voitaisiin käyttää valokopiointia, jossa digitaalisten aineistojen käyttö olisi suhteellisen ongelmattonta. Tekijänoikeusjärjestöt eivät näytä kuitenkaan olevan kiinnostuneita laajoista lissensiointiratkaisuista. Kapea-alaiset lissensiointiratkaisut puolestaan eivät tuo ratkaisua tilanteeseen, sillä tällöin sopimukset tulisi laatia jokaisen järjestön kanssa erikseen. Laaja-alaiset sopimuslissenssit eivät mahdollista teoksen muuntelua opetustarkoituksessa, joten se ei tuo ratkaisua koko tilanteeseen, vaikka se pystyttäisiin sopimaan. Tämä ja tekijänoikeusrikoksesta tuleva mahdollinen kahden vuoden vankeusrangaistus ovat jarruttaneet opetuksen kehittämistä.

Käytännön ongelmatilanteet kuvastavat tätä tilannetta. Nuottien oikeuksia ei hallinnoi keskitetysti mikään järjestö. Jos nuotteja näytetään opetuksessa dataprojektorilla, tulee jokaisesta nuotista sopia erikseen kustantajan tai jopa säveltäjän kanssa. Tekijänoikeusjärjestöjen kanssa ei ole pystytty myöskään sopimaan äänitteiden kuuntelusta palvelimelta tietoverkon välityksellä.

Opetuksen laatua ja kustannustehokkuutta voidaan parantaa tietoverkon ja niin sanottujen verkko-oppimisympäristöjen käytön avulla. Verkko opetusympäristönä on kuitenkin koettu suurena uhkana. Tekijänoikeusjärjestöt eivät ole halunneet ymmärtää, että opetuksessa juuri mikään ei oikeuksien hallinnoin kannalta ole muuttunut verrattuna luokkaopetukseen. Opetus tapahtuu verkossa suojatussa tilassa eikä materiaaleja jaeta avoimesti ympäriinsä. Materiaaliin pääsevät käsiksi vain opettajan kutsumat opiskelijat.

Tilanteen ratkaisemiseksi on olemassa kaksi vaihtoehtoa, jotka eivät sulje toisiaan pois. Ensimmäisessä vaihtoehdossa opetusministeriö sopii kaikkien oppilaitosten puolesta tekijänoikeusjärjestöjen kanssa teosten digitaalisesta käytöstä. Toinen vaihtoehto on tekijänoikeuslain muuttaminen siten, että digitaalisten teosten käyttö on mahdollista opetuksessa ja tutkimuksessa.

PL 86, 00251 Helsinki
PB 86, 00251 Helsingfors
P.O. Box 86, FIN-00251 Helsinki

puh. 020 753 90 tfn 020 753 90 tel +358 20 753 90
fax 020 753 9600 fax 020 753 9600 fax 020 753 9600

www.siba.fi